

16. Pinchuk E. A. Kontseptualni osnovi ta tendentsiyi rozvitku bezperervnoyi osviti / E. A. Pinchuk // VISNIK NTUU «Kiyivskiy politehniichniy institut» Filosofiya. Psihologiya. Pedagogika. – 2011. – No.1 (31). – S. 71-77.
 17. Rezolyutsiya Vserossiyskogo Forumu «Obrazovanie pozhilyih lyudey» (28-29 iyunya 2005 god) / Novyie znaniya. – Oryol. – 2005. – No. 3 – 33 s.
 18. Ramendik D. M. Obschaya psihologiya i psihologicheskyy praktikum / D. M. Ramendik // – M.: Forum. – 2009.-303 s.
 19. Sonin V. A. Obschiy psihologicheskyy praktikum / V. A. Sonin // –M.: FORUM. – 2010. –416 s.

Реферати

НЕПРЕРЫВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ ЛЮДЕЙ В ПЕРИОД ГЕРАГОГИЧЕСКОЙ ПОСТПРОФЕССИОНАЛИЗАЦИИ В ГОРОДЕ ПОЛТАВА И ЕГО РАЗВИТИЕ

Зверева В. В., Зайцев А. В.

В ходе проведенного психологического исследования, определяется влияние непрерывного образования на успех социализации личности «третьего возраста». Показано, что снижение интеллектуальной активности, можно предупредить благодаря целенаправленному обучению и труду. Реализованная в Украине социальная политика постепенно создает условия для активного включения в процессы реформ только экономически активного населения (18-60 лет). При этом исключается большая социально-демографическая группа людей, которая находится в посттрудовой фазе. Этой категории граждан предусмотрена пассивная роль получателя и потребителя социальных благ, и предоставление им защиты. Понимание образования, идущее со времен античности (период распада рабовладельческих отношений), не изменилось, в принципе, по настоящее время. В работе представлены данные сравнительного анализа ценностных и смысловых ориентаций пенсионеров, которые уже учатся и тех, кто не имеет к этому никакого отношения. Для обоснования формирования непрерывного образования, было применено изучение образовательных потребностей геронтогруп. Разработан перспективный план работы, по успешной социализации в обществе пенсионеров. Отсюда, образовательный процесс воспринимается как необходимая часть системы образования, сопровождающая человека непрерывно в течение всей жизни.

Ключевые слова: социализация, герagogика, геронтообразование, самооценка.

Статья надійшла 4.05.2015 р.

CONTINUING EDUCATION OF PEOPLE IN POLTAVA AND ITS DEVELOPMENT DURING GERAGOGICAL POSTPROFESSIONALIZATION

Zvereva V. V., Zaitsev A. V.

During the psychological research the effect of continuing education on the success of socialization "third age" is determined. It is shown that the decline of intellectual activity, which is often observed with age, can be prevented through targeted training. Implemented in Ukraine social policy gradually creates conditions for active involvement in the reform process is only the economically active population (18-60 years). This eliminates large socio-demographic group of people, which is in post employment phase. This category of citizens stipulated the passive role of recipient and user social blessings, as well as providing them with protection. Understanding the education elderly that goes from antiquity (the period of the collapse of the slaveholding relations) has not changed in principle to the present. a comparative analysis of the data values and life orientations year olds who are already studying and those who do not have anything to do with is provided. In order to justify the formation of lifelong learning has been applied to study the educational needs gerontogrup. Is developed perspective a work plan for the successful socialization in the society of pensioners. So, education process is perceived as a necessary part of the education system, the accompanying person continuously over a lifetime. Adult education is now treated as a separate industry that is important for social progress.

Key words: socialization, geragogika, gerontyeducation, self-wort.

УДК 378.147+614.253.4+577.1

М. В. Карпеня

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ

ЗНАЧЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

У статті розкривається роль лабораторних робіт з дисципліни «Медична хімія» студентами-першокурсниками для науково-дослідницької роботи, яка характеризується умінням трансформувати набуті практичні навички у високопрофесійні фахові навички. Наведено основні напрямки виконання науково-дослідних робіт в створеному на базі кафедри «Центрі біоелементології».

Ключові слова: лабораторні заняття, науково-дослідна робота, фахова підготовка.

На сучасному етапі розвитку системи вищої медичної освіти в Україні науково-дослідна робота студентів (НДРС) набуває все більшої актуальності. Адже вона вимагає від студентів не лише певних знань і вмінь, але й наполегливості та допитливості. Науковий пошук робить навчання творчим і цікавим. Основа пізнавальної діяльності студентів закладається з першого курсу навчання у ВНЗ під час освоєння лабораторного практикуму, а декотрі студенти починають займатися дослідженнями ще з шкільних років. Тому, для таких майбутніх лікарів важливу роль відіграє індивідуальна самостійна робота, яка проводиться в позааудиторний час в дослідній лабораторії під керівництвом викладача.

Навчання студентів-першокурсників в Івано-Франківському національному медичному університеті з дисципліни «Медична хімія» передбачає два види дослідної роботи: 1) аудиторна, передбачена робочими навчальними планами, в межах якої студенти виконують лабораторні роботи, оформляють протоколи, роблять висновки та захищають їх; 2) позааудиторна індивідуальна науково-дослідна робота, яка вимагає поглиблених теоретичних знань і практичних вмінь, отриманих на аудиторних заняттях. Тому, важливість лабораторних робіт не варто недооцінювати.

Аудиторна лабораторна робота відбувається за таким алгоритмом: Наголошується викладачем мотиваційна характеристика теми для того, щоб студенти чітко уявляли собі в яких розділах даного предмету чи при вивченні яких медико-біологічних та спеціальних дисциплін будуть застосовані практичні навички, набуті в результаті виконання лабораторної роботи. А також, яким чином ці практичні навички пов'язані з їх майбутньою професійною діяльністю. Обговорюється методика виконання та правила техніки безпеки при виконанні лабораторної роботи (експрес-опитування). Виконання лабораторної роботи під керівництвом викладача. Оформлення протоколу з висновками, порівнюючи отримані експериментальні дані з фізіологічними нормами, при дослідженні біологічних рідин.

Захист результатів лабораторної роботи. Лабораторне заняття - форма навчального заняття, за якої студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди. Таким чином, студент практично підтверджує певне теоретичне положення даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі [3].

Фахова підготовка студентів-медиків відбувається на клінічних кафедрах, основу ж майбутньої підготовки отримують студенти-першокурсники на теоретичних кафедрах, зокрема на кафедрі біологічної та медичної хімії під час виконання лабораторного практикуму. Лабораторні заняття тісно пов'язані з іншими організаційними формами навчання і взаємодоповнюють їх, складаючи єдине ціле. У цій єдності теоретичні знання, які отримують студенти на лекції, засвоюються краще, а практичні заняття стають більш зрозумілими [4]. Провідна функція лабораторного заняття, як організаційної форми полягає в наданні теоретичному курсу експериментального характеру. На таких заняттях студенти виконують експериментальну роботу в лабораторії, опановують методи наукових досліджень, навички роботи з приладами і реактивами, різним хімічним обладнанням. Саме на таких заняттях кращі студенти залучаються до науково-дослідної роботи кафедри, проявляють інтерес до подальших наукових проектів і тим самим знайомляться з особливостями майбутньої професії.

Науково-дослідна робота студентів вищих медичних закладів III – IV рівнів акредитації є не лише необхідною умовою успішного навчання за кредитно-модульною системою, але й надзвичайно важливим компонентом підготовки майбутніх висококваліфікованих та всебічно розвинених фахівців, які є не просто високопрофесійними та сумлінними практикуючими лікарями, але й лікарями-дослідниками та, певною мірою, лікарями-експериментаторами, готовими до творчого наукового пошуку, розробки та впровадження в практику охорони здоров'я нових методів діагностики та лікування [1].

Діагностика багатьох захворювань, перш за все базується на даних клінічних, біохімічних і фізико-хімічних методів аналізу [2]. Для цього використовують різноманітні хімічні методи дослідження, з якими студенти ознайомлюються виконуючи лабораторні роботи. Одним з основних методів хімічного аналізу є титриметричний аналіз, який охоплює і метод нейтралізації. Цей метод застосовується для визначення кислотності шлункового соку, сечі, інших біологічних рідин, вмісту хлоридів у сироватці крові. У санітарно-гігієнічному аналізі застосовується комплексонометричний метод титриметричного аналізу для дослідження твердості питної води.

Постійність рН систем організму – необхідна умова його нормальної життєдіяльності, контроль цієї величини дає можливість виявити різні види порушень і правильно поставити діагноз. Тому, визначення рН біологічних рідин широко застосовується в клінічних і біохімічних дослідженнях, а також у фармацевтичній практиці. Адже фармакологічна дія лікарських препаратів залежить від рН вихідних розчинів і рН біологічних рідин.

Колігативні властивості розчинів (дифузія, осмос) дуже важливі для життєдіяльності організму. Механізм осмосу залежить від природи мембран. За рахунок вибіркової проникності мембран відбувається перенесення поживних речовин і виведення продуктів метаболізму. В людському організмі необхідне постійне значення осмотичного тиску крові і інших біологічних

рідин. Зміна осмотичного тиску рідини, що оточує клітину, призводить до порушення в ній водно-мінерального обміну. Студенти повинні зрозуміти важливість ізотонічного, гіпер- і гіпотонічного розчинів у медичній практиці.

Під час кожного практичного заняття студенти виконують лабораторну роботу, вчать аналізувати, порівнювати, прогнозувати та робити висновки. В багатьох студентів саме під час лабораторних занять з'являється інтерес до науки, а набутий досвід стає фундаментом для подальших наукових досягнень.

Робота кафедри біологічної та медичної хімії не обмежується тільки підготовкою та проведенням лабораторних робіт. На кафедрі продовжують виконувати наукові роботи з мікроелементології, заснованих академіком Г.О. Бабенком. Під його керівництвом була створена лабораторія «Метали та металоферменти в медицині». Наукові інтереси кафедри концентрувались в галузі вивчення особливостей хімічного складу навколишнього середовища Прикарпаття, ролі мікроелементів в обміні речовин, вивчення мікроелементозів та їх корекція. Лабораторія була обладнана доскональною для свого часу апаратурою, що забезпечило використання в дослідженнях емісійного спектрального, мас-спектрометричного, полярографічного, спектрофотометричного, хроматографічного аналізів. До виконання згаданих вище досліджень широко залучались науковці інших кафедр теоретичного і клінічного профілів. Особлива увага надавалась виявленню фізіологічної ролі і значення в харчових продуктах рослинного та тваринного походження мікроелементів – йоду, фтору, кобальту, міді, марганцю, цинку, заліза та інших. Визначались показники їх вмісту в тканинах і органах, а також обмін в балансових дослідженнях на організменному рівнях.

На даний час інтерес до мікроелементів зростає. У структурі кафедри функціонує «Центр біоелементології», на базі якого виконуються заплановані комплексні науково-дослідні роботи, кандидатські та докторські дисертації співробітників кафедри, науковців кафедр університету та вчених інших ВНЗ України.

Кожного року кафедра організує науково-практичну конференцію «Бабенківські читання», в якій беруть участь провідні фахівці з різних галузей медицини. Студенти, які займаються науковими дослідженнями оприлюднюють свої результати на щорічних вузівських та наукових конференціях, які проводяться в Україні та за її межами. Співробітники кафедри спільно з кафедрою стоматології навчально-наукового інституту післядипломної освіти беруть участь у виконанні НДР «Розробка методів діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у населення, що проживає в екологічно несприятливих умовах». За ініціативними планами університету спільно з кафедрами мікробіології, хімії фармацевтичного факультету, виконується науково-дослідна робота «Вивчення біологічної активності природних і синтетичних гетероциклічних сполук, що містять піридиновий, імідазольний цикли та комплекси з біометалами».

Висновки

1. Лабораторна робота є необхідною передумовою подальшого наукового дослідження студентами, поглиблює їх знання та є унаочненням теоретичного матеріалу.
2. Науково-дослідна робота є найефективнішою формою організації навчально-педагогічного процесу підготовки ерудованого медичного спеціаліста, який володіє значним об'ємом інформації, здатного кваліфіковано вирішувати професійні завдання на високому науковому рівні, з використанням дослідницьких методів.

Список літератури

1. Gerush I. V. Rol naukovo-doslidnitskoyi roboti studentiv medichnih vnz iii – iv rivniv akreditatsiyi v yih stanovlenni yak maybutnih fahivtsiv / I.V. Gerush, I.M. Yaremly, O.Yu. Kushnir // Medichna osvita. – 2014r.-No.3. – S. 34-36.
2. Karpets M. V. Rol medichnoyi himiyi u formuvanni studenta-medika / M. V. Karpets // Medichna osvIta. – 2014. – No. 3. – S. 72-75.
3. Ortinskiy V. L. Pedagogika vischoyi shkoli / V. L. Ortinskiy // Tsentр uchbovoyi literaturi. K.: - 2009. - 472s.
4. Petrenko V. V. Laboratorni zanyattya yak organlzatsIyna forma eksperimentalnoyi pidgotovki studentiv-pershokursnikiv biologichnogo fakultetu / V. V. Petrenko // Visnik Zaporizkogo natsionalnogo universitetu. – 2008r. – No.1. – S. 208-211.

Реферати

**ЗНАЧЕНИЕ ЛАБОРАТОРНЫХ ЗАНЯТИЙ В
ФОРМИРОВАНИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ
СТУДЕНТОВ**
Карпец М. В.

**IMPORTANCE OF LABORATORY STUDIES
IN THE FORMATION OF STUDENTS'
RESEARCH SKILLS**
Karpets M.

В статье раскрывается роль лабораторных работ по дисциплине «Медицинская химия» студентами-первокурсниками для научно-исследовательской работы, которая характеризуется умением трансформировать приобретенные практические навыки в высокопрофессиональные профессиональные навыки. Приведены основные направления выполнения научно-исследовательских работ в созданном на базе кафедры «Центре биоэлементологии».

Ключевые слова: лабораторные занятия, научно-исследовательская работа, профессиональная подготовка.

Стаття надійшла 8.06.2015 р.

The article reveals the role of laboratory work on discipline "Medical Chemistry" for the first-year students' research work, characterized by the ability to transform acquired practical skills in the highly professional skills. The basic directions of research work are presented by the "Center of bioelementology, as part of the Department.

Key words: laboratory classes, research work, professional training.

УДК 81'243 : 378.14

Н. В. Петрушова

Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, м. Полтава

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Автор статті досліджує особливості організації дистанційної освіти в сучасних умовах в Україні взагалі та стосовно навчання іноземним мовам під час викладання у вищих навчальних закладах. Проводиться аналіз існуючих форм, методів, прийомів та засобів організації дистанційного навчання, зупиняючись на роботі зі студентами немовних спеціальностей при вивченні іноземних мов. Синтезуючи досліджений матеріал, автор також пропонує свою модель успішної дистанційної роботи викладача та окреслює необхідні умови для викладача при навчанні іноземним мовам.

Ключові слова: нові інформаційні технології навчання, дистанційна освіта, інтернет-технології, веб-ресурси.

Сучасний етап розвитку освіти характеризується постійним пошуком нових форм і методів навчання для розвитку всебічно розвинутої особистості. Кожен педагог у своїй практиці викладання прагне до використання найцікавіших для студентства форм подачі матеріалу, які в доступній та візуалізованій формі приводять до успішного сприйняття дисципліни і запам'ятовування необхідної інформації. У наш час це неможливо без використання нових інформаційних технологій, сучасних технічних засобів. Нові інформаційні технології навчання покликані інтенсифікувати навчально-виховний процес на всіх його рівнях, підвищувати його ефективність і якість, розвивати творчий потенціал учнів, сприяти прагненню до самоосвіти, комунікативної та дослідницької діяльності. Частіше всіх НІТН реалізуються за допомогою використання комп'ютера, зокрема, інтернет-технологій.

Найбільш широкі перспективи в аспекті використання Інтернету як засоба викладання відкрилися для дистанційного навчання. Якщо раніше, до кінця ХХ століття, неможливість для учня відвідувати заняття була перешкодою для здобуття знань, то в даний момент дистанційне навчання є однією з форм здобуття освіти. В Україні, наприклад, більшість вищих учбових закладів прирівнює дистанційне навчання до заочної форми. Тобто за наявності певних обставин, які не дозволяють явку студента на заняття, йому може бути дозволено отримувати освіту дистанційно. З іншого боку існує ряд вчених-педагогів, які визначають дистанційне навчання як частину самостійної роботи студентів-заочників, тобто як форму самоосвіти. Найповнішим і найлогічнішим, з проаналізованих нами визначень поняття «Дистанційне навчання», є трактування О. О. Андрєєва: «Це синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, яка базується на використанні широкого спектру традиційних і нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, які застосовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну, між викладачем та учнем, коли процес навчання не співвідноситься з їх розташуванням в просторі і в часі, а також з конкретною освітньою установою» [1]. Дистанційна освіта (e-learning, тобто навчання за допомогою електронних носіїв інформації в мережі Інтернет) широко поширена у всьому світі, маючи ряд переваг: відсутність необхідності відвідувати учбовий заклад і витрачати час на дорогу; гнучкість навчального графіку; значна економія; інтерактивність навчання – можливість спілкування за допомогою мережі Інтернет зі своїми викладачами й однокурсниками; величезний вибір літератури та аудіовізуальних матеріалів.

Навчання ж іноземним мовам, окрім теорії, завжди потребувало практики і базувалося на необхідності спілкування з носіями мови, регулярному іншомовному комунікативному